

Council of Europe Treaty Series — № 210

Савет Европе:
Конвенција о спречавању и
борби против насиља
над женама и насиља у породици

Истанбул, 11.5.2011

The official languages of the Council of Europe are English and French (Article 12 of the Statute of the Council of Europe). Only the treaties published by the Secretary General of the Council of Europe, each in a separate booklet of the "European Treaty Series" (ETS) continued since 2004 by the "Council of Europe Treaty Series" (CETS), are deemed authentic. The translation presented here is for information only.

Преамбула

Државе чланице Савета Европе и друге потписнице овог документа,

Позивајући се на Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода (ETS бр. 5, 1950) и њених протокола, Европску социјалну повељу (ETS бр. 35, 1961, ревидирано 1996, ETS бр. 163), Конвенцију Савета Европе о борби против трговине људима (ETS бр. 197, 2005) и Конвенцију Савета Европе о заштити деце од сексуалног искоришћавања и сексуалног злостављања (ETS No. 201, 2007);

Позивајући се на следеће препоруке Савета министара државама чланицама Савета Европе: Препоруку Rec(2002)5 о заштити жена од насиља, Препоруку CM/Rec(2007)17 о стандардима и механизмима родне равноправности, Препоруку CM/Rec(2010)10 о улогама жена и мушкараца у превенцији и разрешењу конфликта и изградњи мира, и на друге релевантне препоруке;

Узимајући у обзир све већи обим судске праксе Европског суда за људска права који поставља значајне стандарде у области насиља над женама;

Имајући у виду Међународни пакт о грађанским и политичким правима (1966), Међународни пакт о економским, социјалним и културним правима (1966), Конвенцију Уједињених нација о елиминисању свих облика дискриминације жена (CEDAW, 1979) и Опциони протокол Конвенције (1999), као и Општу препоруку бр. 19 Комитета за елиминисање свих облика дискриминације жена (Комитета CEDAW) о насиљу над женама, Конвенције Уједињених нација о правима детета (1989) и Опциони протоколи Конвенције (2000) и Конвенција Уједињених нација о правима особа са инвалидитетом (2006);

Имајући у виду Римски статут Међународног кривичног суда (2002);

Позивајући се на основне принципе међународног хуманитарног права, а посебно на Женевску Конвенцију (IV) која се односи на заштиту цивила у време рата (1949) и додатне протоколе I и II (1977) те Конвенције;

Осуђујући све видове насиља над женама и насиља у породици;

Препознајући да је постизање *de jure* и *de facto* једнакости између жена и мушкараца кључни елемент у превенцији насиља над женама;

Препознајући да је насиље над женама манифестација историјски неједнаких односа моћи између жена и мушкараца, који су довели до доминације и дискриминације над женама од стране мушкараца, као и до спречавања напредовања жена у пуној мери;

Препознајући структурну природу насиља над женама као родно засновано насиље, као и да је насиље над женама један од кључних друштвених механизма којима се жене приморавају да буду у подређеном положају у односу на мушкарце;

Препознајући, уз озбиљну забринутост, да су жене и девојчице често изложене озбиљним облицима насиља попут насиља у породици, сексуалног узнемиравања, силовања, принудног брака, кривичних дела почињених у име такозване „части“ и гениталног сакаћења, који представљају озбиљно кршење људских права жена и девојчица и главну препреку остваривању једнакости између жена и мушкараца;

Препознајући да кршење људских права током оружаних сукоба који погађају цивилно становништво, посебно жене, у виду раширеног или систематског силовања и сексуалног насиља, као и потенцијално повећање родно заснованог насиља током и након сукоба;

Препознајући да су жене и девојчице изложене већем ризику од родно заснованог насиља од мушкараца;

Препознајући да насиље у породици погађа жене неравномерно, а да мушкарци такође могу бити жртве насиља у породици;

Препознајући да су деца жртве насиља у породици, као и сведоци насиља у породици;

Настојећи да се искорени насиље над женама и насиље у породици у Европи,

Сагласиле су се о следећем:

Поглавље I – Циљеви, дефиниције, принцип једнакости и недискриминације, опште обавезе

Члан 1 – Циљеви Конвенције

1. Циљеви ове Конвенције су:
  - a. заштита жена од свих видова насиља и спречавање, процесуирање и елиминисање насиља над женама и насиља у породици;
  - b. допринос сузбијању свих облика дискриминације над женама и промовисање суштинске једнакости између жена и мушкараца, укључујући и оснаживање жена;
  - v. израда свеобухватног оквира, политика и мера заштите и помоћи свим жртвама насиља над женама и насиља у породици;
  - г. унапређење међународне сарадње у погледу елиминисања насиља над женама и насиља у породици;
  - д. пружање подршке и помоћи организацијама и органима унутрашњих послова у делотворној сарадњи да би се усвојио обухватни приступ елиминисању насиља над женама и насиља у породици.
2. Да би се обезбедила делотворна примена одредби Конвенције, у оквиру ове Конвенције одређен је механизам за праћење.

Члан 2 – Област примене Конвенције

1. Конвенција се односи на све видове насиља над женама, укључујући насиље у породици, које жене погађа несразмерно у односу на мушкарце.
2. Препоручује се чланицама да примењују ову Конвенцију на све жртве насиља у породици. Чланице треба да поклоне посебну пажњу женама које су жртве родно заснованог насиља приликом примене одредби ове Конвенције.
3. Ова Конвенција примењује се у доба мира као и у ситуацијама оружаног сукоба.

Члан 3 - Дефиниције

У сврху ове Конвенције:

- а. „насиље над женама“ означава кршење људских права и облик дискриминације над женама и представља сва дела родно заснованог насиља која доводе до, односно могу да доведу до, физичке, сексуалне, психичке односно економске повреде односно патње за жене, обухватајући и претње таквим делима, принуду односно арбитрарно лишавање слободе, било у јавности односно у приватном животу;
- б. „насиље у породици“ означава свако дело физичког, сексуалног, психичког односно економског насиља до којег дође у породици или домаћинству односно између бивших односно садашњих супружника односно партнера, независно од тога да ли учинилац дели или је делио домаћинство са жртвом;
- в. „род“ означава друштвено одређене улоге, понашања, активности и атрибуте које дато друштво сматра прикладним за жене и мушкарце;
- г. „родно засновано насиље над женама“ означава насиље које је усмерено против жене зато што је жена, односно оно које несразмерно утиче на жене;
- д. „жртва“ означава свако физичко лице које је изложено опхођењу описаном под тачкама а и б;
- ђ. појам „жена“ укључује девојке испод 18 година старости.

Члан 4 – Основна права, принцип једнакости и недискриминације

1. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере за унапређење и заштиту права свакога, посебно жена, да живи слободно од насиља како у јавној тако и у приватној сфери.
2. Чланице ће осудити све облике дискриминације над женама, и без одлагања предузети неопходне законодавне и друге мере за спречавање дискриминације, а посебно:
  - укључивањем у устав државе односно друге одговарајуће законе принцип једнакости између жена и мушкараца и обезбеђивањем практичног остваривања овог принципа;
  - забраном дискриминације над женама, укључујући коришћењем санкција, према потреби;
  - укидањем закона и пракси које дискриминишу жене.
3. Чланице ће обезбедити примену одредби ове Конвенције, посебно мера заштите права жртва, без дискриминације по било ком основу, као што је пол, род, раса, боја коже, језик, вероисповест, политичко или неко друго мишљење, национално односно друштвено порекло, припадност националној мањини, имовина, рођење, сексуално опредељење, родни идентитет, узраст, здравствено стање, инвалидитет, брачно стање, статус мигранта или избеглице, односно неки други статус.
4. Посебне мере неопходне за спречавање и заштиту жена од родно заснованог насиља не сматрају се дискриминацијом у смислу ове Конвенције.

Члан 5 – Обавезе држава и дужна прилежност

1. Чланице ће се уздржати од учешћа у било каквом чину насиља над женама и обезбедити да државни органи, званичници, службеници, установе и други актери који наступају у име државе поступају у складу са овом обавезом.
2. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере да са дужном прилежношћу спрече, истраже, казне и обезбеде репарацију за дела насиља обухваћена овом Конвенцијом која учине недржавни актери.

Члан 6 – Родно осетљиве политике

Чланице ће радити на интегрисању питања рода током примене и процене утицаја одредби ове Конвенције и на промоцији и делотворној примени политика једнакости између жена и мушкараца и оснаживања жена.

Поглавље II – Интегрисање политика и прикупљање података

Члан 7 – Свеобухватне и координисане политике

1. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере за усвајање и примену делотворних, свеобухватних и координисаних државних политика које обухватају све релевантне мере за спречавање и борбу против свих видова насиља обухваћених овом Конвенцијом и нуде холистички одговор на насиље над женама.
2. Чланице ће обезбедити да политике које се наводе у ставу 1 ставе права жртве у средиште свих мера и да се примењују кроз делотворну сарадњу свих надлежних органа, институција и организација.
3. Мере које се предузимају у складу са овим чланом укључиће, према потреби, све надлежне актере, као што су државни органи, националне, регионалне и локалне скупштине и управе, државне институције за заштиту људских права и организације цивилног друштва.

Члан 8 – Финансијска средства

Чланице ће одвојити одговарајућа финансијска средства и људске ресурсе за адекватно спровођење интегрисаних политика, мера и програма за спречавање и борбу против свих видова насиља обухваћених овом Конвенцијом, укључујући и оне које спроводе невладине организације и цивилно друштво.

Члан 9 – Невладине организације и цивилно друштво

Чланице ће препознати, подстицати и подржавати, на свим нивоима, рад невладиних организација и организација цивилног друштва у борби против насиља над женама и успоставити делотворну сарадњу са овим организацијама.

Члан 10 – Координационо тело

1. Чланице ће одредити односно успоставити једно или више званичних тела надлежних за координацију, спровођење, праћење и процену политика и мера за спречавање и

борбу против свих видова насиља обухваћених овом Конвенцијом. Ова тела ће координисано прикупљати податке у складу са чланом 11, вршити анализу и објављивати резултате.

2. Чланице ће обезбедити да одређена односно успостављена тела у складу са овим чланом добију опште податке о мерама предузетим у складу са главом VIII.
3. Чланице ће обезбедити да одређена односно успостављена тела у складу са овим чланом имају капацитет за непосредну комуникацију и одржавање веза са одговарајућим телима других чланица.

Члан 11 – Прикупљање података и истраживање

1. У сврху примене ове Конвенције, чланице ће предузимати следеће:
  - a. прикупљати релевантне статистичке податке у редовним временским размацима о случајевима свих видова насиља обухваћених Конвенцијом;
  - b. подржавати истраживања на терену свих видова насиља обухваћених Конвенцијом ради проучавања основних узрока и последица, учесталости и стопе осуда, као и ефикасности мера које се предузимају у примени ове Конвенције.
2. Чланице ће настојати да спроводе анкете међу становништвом у редовним временским размацима ради процене преваленце и трендова свих облика насиља обухваћених Конвенцијом.
3. Чланице ће групи експерата, која се помиње у члану 66 ове Конвенције, дати прикупљене податке у складу са овим чланом како би се стимулисала међународна сарадња и омогућило међународно упоређивање (benchmarking).
4. Чланице ће обезбедити да прикупљени подаци у складу са овим чланом буду доступни јавности.

Поглавље III – Превенција

Члан 12 – Опште обавезе

1. Чланице ће предузети неопходне мере за промовисање промена у друштвеним и културним обрасцима понашања жена и мушкараца како би се искорениле предрасуде, обичаји, традиције и друге праксе које се заснивају на идеји инфериорности жена односно на стереотипним улогама жена и мушкараца.
2. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере за превенцију свих облика насиља обухваћених Конвенцијом сваког физичког односно правног лица.
3. Све мере предузете у складу с овим поглављем обухватају и одговарају на специфичне потребе особа угрожених одређеним околностима, а у њиховом средишту налазе се људска права свих жртава.
4. Чланице ће предузети све неопходне мере за подстицање свих чланова друштва, посебно мушкараца и дечака, да активно допринесу спречавању свих облика насиља обухваћених Конвенцијом.

5. Чланице ће обезбедити да се култура, обичаји, религија, традиција односно такозвана „част“ не сматрају оправдањем за било које дело насиља обухваћено Конвенцијом.
6. Чланице ће предузети све неопходне мере за промовисање програма и активности за оснаживање жена.

Члан 13 – Подизање свести

1. Чланице ће промовисати односно спроводити редовно и на свим нивоима, кампање односно програме подизања свести, укључујући и сарадњу са државним институцијама за људска права и телима за за родну равноправност, цивилним друштвом и невладиним, посебно женским, организацијама, према потреби, а у циљу подизања свести и разумевања шире јавности различитих манифестација свих видова насиља обухваћених Конвенцијом, њихових последица по децу и потребе да се такво насиље спречи.
2. Чланице ће обезбедити ширење информација у широј јавности о расположивим мерама за спречавање дела насиља обухваћених Конвенцијом.

Члан 14 - Образовање

1. Чланице ће предузети, према потреби, неопходне кораке за увођење наставног материјала о питањима попут једнакости жена и мушкараца, нестереотипних родних улога, узајамног поштовања, ненасилног разрешења сукоба у међуљудским односима, родно заснованог насиља над женама и права на лични интегритет прилагођеног способностима ученика у званичне наставне планове на свим нивоима образовања.
2. Чланице ће предузети све неопходне кораке да би промовисале начела из става 1 у неформалним образовним установама, као и у спорту, културним и рекреативним установама и у средствима јавног информисања.

Члан 15 – Обука стручњака

1. Чланице ће обезбедити односно ојачати одговарајуће обуке за надлежне стручњаке који се баве жртвама односно учиниоцима свих дела насиља обухваћених Конвенцијом, о спречавању и откривању таквог насиља, једнакости између жена и мушкараца, потребама и правима жртава, као и о спречавању секундарне виктимизације.
2. Чланице ће обезбедити да обуке из става 1 укључе обуку о координисаној сарадњи више органа ради свеобухватног и одговарајућег упућивања у случајевима насиља обухваћеног Конвенцијом.

Члан 16 – Програми превентивне интервенције и програми за рад са учиниоцима насиља

1. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере за оснивање и подршку програма који имају за циљ да учиниоци насиља у породици науче и усвоје ненасилно понашање у међуљудским односима у погледу спречавања даљег насиља и измене образаца насилног понашања.

2. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере за оснивање и подршку програма за рад са учиниоцима, посебно сексуалним преступницима, који имају за циљ спречавање понављања кривичног дела.
3. Приликом предузимања мера из става 1 и 2, чланице ће обезбедити да безбедност, подршка за жртве и њихова људска права буду од примарног значаја и да, према потреби, оснивање и спровођење ових програма буде у блиској сарадњи са специјализованим службама за подршку жртвама.

Члан 17 – Учешће приватног сектора и средстава јавног информисања

1. Чланице ће подстицати приватни сектор, сектор за информационе и комуникационе технологије и средства јавног информисања, уз дужно поштовање слободе говора и њихове независности, да учествују у разради и спровођењу политика и да успоставе правилнике и стандарде за спречавање насиља над женама и веће поштовање њиховог достојанства.
2. Чланице ће развијати и промовисати, у сарадњи са приватним сектором, способности код деце, родитеља и васпитача за рад у информационо-комуникационом окружењу које омогућава приступ деградирајућем садржају сексуалне односно насилне природе који може бити штетан.

Поглавље IV - Заштита и подршка

Члан 18 – Опште обавезе

1. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере заштите свих жртава од даљег насиља.
2. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере, у складу са међународним правом, да обезбеде одговарајуће механизме за делотворну сарадњу између свих надлежних државних органа, укључујући судове, јавна тужилаштва, органе унутрашњих послова, локалне и регионалне управе, као и невладине организације и остале релевантне организације и лица, у пружању заштите и подршке жртвама и сведоцима свих облика насиља обухваћених Конвенцијом, укључујући и упућивање на опште и специјализоване службе подршке, наведене у члану 20 и 22 ове Конвенције.
3. Чланице ће обезбедити да мере које предузимају у складу са овим поглављем испуњавају следеће критеријуме:
  - да су засноване на разумевању насиља над женама и насиља у породици из родне перспективе и да су усмерене на људска права и безбедност жртве;
  - да су засноване на интегрисаном приступу који узима у обзир однос између жртава, учинилаца, деце и њиховог ширег друштвеног окружења;
  - имају за циљ избегавање секундарне виктимизације;
  - имају за циљ оснаживање и економску независност жена жртава насиља;
  - да, тамо где је то прикладно, различите службе за заштиту и подршку жртава буду у истим просторијама;
  - да одговарају на специфичне потребе угрожених особа, укључујући и децу-жртве, и да су им доступне.

4. Пружање услуга не сме да зависи од спремности жртве да поднесе пријаву или сведочи против било ког учиниоца.
5. Чланице ће предузети одговарајуће мере за пружање конзуларне и друге врсте заштите својим држављанима и другим жртвама које имају право на такву заштиту у складу са својим обавезама и међународним правом.

Члан 19 - Информисање

Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да жртве добију одговарајуће и благовремене информације о расположивим услугама подршке и законским мерама на језику који разумеју.

Члан 20 – Опште услуге подршке

1. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да жртве имају приступ услугама које омогућавају њихов опоравак од насиља. Ове мере треба да обухватају, када је то неопходно, услуге као што је правно и психолошко саветовалиште, финансијска помоћ, становање, образовање, обука и помоћ приликом запошљавања.
2. Чланице ће предузети све неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле жртвама приступ услугама здравствене и социјалне заштите, као и адекватну опремљеност ових служби и обученост запослених за помоћ жртвама и упућивање на одговарајуће службе.

Члан 21 – Помоћ код појединачних/колективних жалби

Чланице ће обезбедити да жртве имају информације и приступ важећим регионалним и међународним механизмима за индивидуалне/колективне жалбе. Чланице ће промовисати пружање сензитивне и информисане помоћи жртвама приликом улагања таквих жалби.

Члан 22 – Специјализоване услуге подршке

1. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере да омогуће односно обезбеде, уз одговарајућу географску распрострањеност, непосредне краткорочне и дугорочне специјализоване услуге подршке за сваку жртву која је била изложена било којем делу насиља обухваћаног Конвенцијом.
2. Чланице ће омогућити односно обезбедити специјализоване услуге подршке за све жене жртве насиља и њихову децу.

Члан 23 – Сигурне куће

Чланице ће предузети све неопходне законодавне и друге мере како би омогућиле отварање одговарајућих, лако доступних сигурних кућа у довољном броју за безбедан смештај и проактивну помоћ жртвама насиља, посебно женама и њиховој деци.

Члан 24 – СОС телефони

Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере за успостављање нон-стоп (24 сата дневно) бесплатне СОС телефонске линије која покрива целу земљу, ради давања савета позиваоцима, поверљиво односно чувајући њихову анонимност, у вези са свим видовима насиља обухваћених овом Конвенцијом.

Члан 25 – Подршка за жртве сексуалног насиља

Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би омогућиле отварање одговарајућих, довољно великог броја лако доступних кризних центара за случајеве силовања односно центара за жртве сексуалног насиља који жртвама обезбеђују услуге лекарског и форензичког прегледа, подршку у случају трауме и саветовање.

Члан 26 – Заштита и подршка за децу сведоке

1. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да се приликом пружања услуга заштите и подршке жртвама води рачуна о правима и потребама деце сведока свих видова насиља обухваћених Конвенцијом.
2. Мере у складу са овим чланом укључују психосоцијално саветовање примерено узрасту деце сведока свих видова насиља обухваћених Конвенцијом, а дужна пажња поклања се најбољем интересу детета.

Члан 27 – Пријављивање

Чланице ће предузети неопходне мере како би се охрабрио сваки сведок почињеног кривичног дела насиља обухваћеног Конвенцијом, односно она лица која имају оправдане разлоге да сумњају да је такво дело почињено односно да се могу очекивати даља дела насиља, да то пријави надлежним организацијама односно органима.

Члан 28 – Пријављивање стручњака

Чланице ће предузети неопходне мере како би обезбедиле да правила о поверљивости која међународно право налаже одређеним стручњацима не представљају препреку да, под одговарајућим условима, пријаве надлежним организацијама односно органима уколико имају основану сумњу да је почињено озбиљно дело насиља обухваћено овом Конвенцијом и да се могу очекивати даља дела насиља.

Поглавље V – Материјално кривично право

Члан 29 – Грађанске парнице и правни лекови

1. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере да обезбеде жртвама одговарајуће грађанске правне лекове против учиниоца.
2. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере да обезбеде жртвама, у складу с општим принципима међународног права, адекватне грађанске правне лекове против државних органа који нису испунили своју дужност и предузели неопходне превентивне и заштитне мере у оквиру својих надлежности.

Члан 30 – Накнада

1. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би омогућиле жртвама право на накнаду од учинилаца за свако кривично дело из ове Конвенције.
2. Одговарајућа државна накнада биће додељена онима који су задобили озбиљне телесне повреде односно онима којима је нарушено здравље, уколико штета није покривена из других извора као што је учинилац, осигурање односно државно здравствено и социјално давање. То неће спречити чланице да захтевају повраћај накнаде од учиниоца, докле год се води рачуна о безбедности жртве.
3. Мере предузете у складу са ставом 2 обезбедиће доделу накнаде у разумном временском року.

Члан 31 – Старатељство, право на посету и безбедност

1. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да, приликом доделе старатељства и права на посету деце, случајеви насиља обухваћени овом Конвенцијом буду узети у обзир.
2. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да остваривање сваког права на посету односно старатељство не угрози права и безбедност жртве односно деце.

Члан 32 – Грађанске последице принудних бракова

Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да се бракови склопљени под принудом могу сматрати рушљивим, поништити односно развести без непотребног финансијског односно административног оптерећивања жртве.

Члан 33 – Психичко насиље

Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да намерно понашање које озбиљно нарушава психички интегритет неког лица принудом односно претњама буде инкриминисано.

Члан 34 - Прогањање

Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да намерно понашање поновљањем претњи упућених другом лицу, које узрокују да се она односно он плаши за своју безбедност, буде инкриминисано.

Члан 35 – Физичко насиље

Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да намерно почињена дела физичког насиља над другим лицем буду инкриминисана.

Члан 36 – Сексуално насиље, укључујући силовање

1. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да следећи видови намерног понашања буду инкриминисани:

- a. вагинална, анална или орална пенетрација сексуалне природе на телу другог лица без њеног/његовог пристанка, коришћењем било ког дела тела односно предмета;
  - б. друге сексуалне радње са лицем без њеног/његовог пристанка;
  - в. навођење другог лица на покушај сексуалних радњи са трећим лицем без њеног/његовог пристанка.
2. Пристанак мора да буде добровољан исход слободне воље лица према процени у контексту датих околности.
  3. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да се одредбе из става 1 такође примењују на дела почињена над бившим односно садашњим супружницима односно партнерима у складу са међународним правом.

Члан 37 – Принудни брак

1. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да намерно присиљавање одрасле особе односно детета да ступи у брак буде инкриминисано.
2. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да намерно намамљивање одраслог лица односно детета на територију чланице односно државе која није њена односно његова држава пребивалишта са циљем принуде тог одраслог односно детета да ступи у брак буде инкриминисано.

Члан 38 – Генитално сакаћење жена

Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да се следећи видови намерног понашања инкриминишу:

- a. обрезавање, инфибулација односно било какво друго сакаћење целих односно било ког дела малих и великих усмина односно клиториса код жене;
- б. принуда и навођење жена да се подвргну некој од радњи наведених под тачком а.
- в. подстицање, принуда односно навођење девојчице на неку од радњи наведених под тачком а.

Члан 39 – Принудни абортус и принудна стерилизација

Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да се инкриминишу следеће намерне радње:

- a. абортус жене без њеног информисаног пристанка;
- б. операција у сврху односно уз исход онемогућавања природне репродукције код жене без њеног информисаног пристанка и разумевања процедуре.

Члан 40 – Сексуално узнемиравање

Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да сваки облик нежељеног вербалног, невербалног односно физичког понашања сексуалне природе у сврху односно уз исход повреде достојанства особе, посебно када се ствара застрашујућа, непријатељска, деградирајућа, понижавајућа односно увредљива атмосфера, буде предмет кривичне односно друге правне санкције.

Члан 41 – Помагање односно подстрекивање и покушај

1. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би установиле као кривично дело, уколико је почињено намерно, помагање односно подстрекивање извршења кривичних дела из члана 33, 34, 35, 36, 37, 38.а, и 39 Конвенције.
2. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би установиле као кривично дело, уколико је почињено намерно, покушај извршења кривичних дела из члана 35, 36, 37, 38.а и 39 ове Конвенције.

Члан 42 – Неприхватљива оправдања за кривична дела, укључујући и дела почињена у име такозване „части“

1. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да се у кривичним поступцима покренутим на основу сваког дела насиља обухваћеног Конвенцијом, култура, обичаји, религија, традиција односно такозвана „част“ не сматрају оправдањем за таква дела. Ту спадају посебно тврдње да је жртва прекршила културне, верске, друштвене или традиционалне норме односно обичаје прикладног понашања.
2. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да се ни једном лицу које наговара дете да учини било које дело наведено у ставу 1 не умањи кривична одговорност тог лица за почињена дела.

Члан 43 – Важење кривичних дела

Кривична дела из ове Конвенције важе независно од природе односа између жртве и учиниоца.

Члан 44 - Надлежност

1. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле надлежност над сваким кривичним делом из ове Конвенције, када је дело почињено:
  - а. на њиховој територији; односно
  - б. на броду који плови под њиховом заставом; односно
  - в. у авиону регистрованом према њиховом закону; односно
  - г. од стране њиховог држављана; односно
  - д. од стране лица које борави на њиховој територији.
2. Чланице ће настојати да предузму неопходне законодавне односно друге мере како би успоставиле надлежност над сваким кривичним делом из ове Конвенције, када је оно учињено над њиховим држављанима односно над лицем које борави на њиховој територији.

3. Код судских поступака за кривична дела из члана 36, 37, 38 и 39 ове Конвенције, чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да њихова надлежност не буде условљена тиме да су дела инкриминисана на територији на којој су почињена.
4. Код судских поступака за кривична дела из члана 36, 37, 38 и 39 ове Конвенције, чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да њихова надлежност у погледу тачке г. и д. става 1 не буду условљене тиме да судски поступак може бити покренут само на основу пријаве жртве кривичног дела односно полагања информација државе у којој је кривично дело почињено.
5. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би установиле надлежност над кривичним делима из ове Конвенције, у случајевима у којима се оптуженик налази на њиховој територији, и не би је односно га испоручили другој чланици, само на основу њеног односно његовог држављанства.
6. Када више од једне чланице тврди да има надлежност над кривичним делом из ове Конвенције, чланице учеснице ће се, према потреби, консултовати међусобно, у смислу одређивања најприкладније надлежности за поступак.
7. Не доводећи у питање општа правила међународног права, ова Конвенција не искључује ни једну кривичну надлежност неке чланице коју она има у складу са својим националним законодавством.

Члан 45 – Санкције и мере

1. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да кривична дела из ове Конвенције буду кажњива санкцијама које су делотворне, сразмерне и које одвраћају од вршења кривичних дела, узимајући у обзир њихову озбиљност. Ове санкције обухватају, према потреби, казне лишавања слободе, што може довести до изручења.
2. Чланице могу да донесу друге мере у односу на учиниоце, као што су:
  - праћење односно надзор осуђених лица;
  - укидање права на родитељство, уколико се најбољи интерес детета, што може да укључује безбедност жртве, не може гарантовати ни на који други начин.

Члан 46 – Отежавајуће околности

Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да се следеће околности, уколико већ нису саставни део кривичног дела, могу, у складу са одговарајућим одредбама националног законодавства, сматрати за отежавајуће околности приликом одређивања казне за кривична дела из Конвенције:

- a. кривично дело почињено над бившим односно садашњим супружником односно партнером у складу са националним законодавством, од стране члана породице, лица које станује заједно са жртвом односно лица које је злоупотребило свој ауторитет;
- б. поновљено кривично дело, односно сродна дела;

- в. кривично дело почињено над лицем које је постало угрожено услед одређених околности;
  - г. кривично дело почињено над дететом односно у присуству детета;
  - д. кривично дело почињено од стране двоје или више људи у сарадњи;
  - ђ. кривично дело коме је претходило односно које је пратило екстремно насиље;
  - е. кривично дело почињено уз употребу оружја односно уз претњу оружјем;
  - ж. кривично дело са озбиљним физичким односно психичким последицама за жртву;
3. учинилац претходно осуђиван за кривична дела сличне природе.

Члан 47 – Пресуде треће чланице

Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би приликом одређивања казне узеле у обзир коначне пресуде трећих чланица за кривична дела из ове Конвенције.

Члан 48 – Забрана процеса обавезног алтернативног разрешења спорова односно одређивања казне

1. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би забраниле обавезно алтернативно разрешење спорова, укључујући медијацију и помирење, у односу на све облике насиља обухваћене Конвенцијом.
2. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле, уколико се одреди новчана казна, да се поведе рачуна о способности учиниоца да испуни своје финансијске обавезе према жртви.

Поглавље VI – Истрага, судски поступак, процедурално право и заштитне мере

Члан 49 – Опште обавезе

1. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да се истраге и судски поступци за све видове насиља обухваћене Конвенцијом спроводе без неоправданог одлагања и притом узимају у обзир права жртве током свих фаза кривичног процеса.
2. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере, у складу са основним принципима људских права и имајући у виду разумевање насиља из родне перспективе, како би се обезбедила делотворна истрага и судски поступак кривичних дела из ове Конвенције.

Члан 50 – Непосредни одговор, превенција и заштита

1. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да недлежни органи унутрашњих одговоре на све видове насиља обухваћене

Конвенцијом одмах и на одговарајућ начин и понуде одговарајућу и непосредну заштиту жртвама.

2. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да се одговорни органи унутрашњих послова укључе одмах и на одговарајућ начин у превенцију и заштиту од свих облика насиља обухваћених овом Конвенцијом, укључујући и употребу превентивних оперативних мера и прикупљање доказа.

Члан 51 – Процена ризика и управљање ризиком

1. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да надлежни органи обаве процену ризика од смртности, озбиљности ситуације и ризика од понављања насиља у циљу управљања ризиком, и уколико је неопходно, координисаног обезбеђења и подршке.
2. Стране ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да се приликом процене из става 1 узме у обзир, у свим фазама истраге и примене заштитних мера, чињеница да учиниоци дела насиља обухваћених овом Конвенцијом поседују ватрено оружје односно имају приступ ватреном оружју.

Члан 52 – Хитне мере заштите

Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да надлежни органи имају мандат да издају налог, у ситуацијама непосредне опасности, учиниоцу насиља у породици да напусти место становања жртве односно угрожене особе на довољан временски период и да забране учиниоцу да уђе у стан односно ступи у контакт са жртвом односно угроженом особом.

Члан 53 – Мере забране приласка односно заштите

1. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да одговарајуће мере забране приласка односно заштите буду на располагању жртвама свих видова насиља обухваћених Конвенцијом.
2. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да мере забране приласка односно заштите које се наводе у ставу 1:
  - буду доступне за непосредну заштиту и без непотребних финансијских односно административних оптерећења за жртву;
  - се доносе на одређени период односно док се не измене односно укину;
  - тамо где је неопходно, издају се на *ex parte* основи са непосредним дејством;
  - буду доступне независно од, односно, уз друге судске поступке;
  - могу да се уведу у касније судске поступке.
3. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да кршења забране приласка односно мере заштите изречене у складу са ставом 1 буду предмет санкција које су делотворне, сразмерне и које одвраћају од вршења кривичних дела.

Члан 54 – Истраге и докази

Чланице ће предузети неопходне односно друге мере како би обезбедиле да, током сваког грађанског односно кривичног судског поступка, докази који се односе на сексуалну прошлост и понашање жртве буду прихваћени само уколико је то релевантно и неопходно.

Члан 55 - Поступци *ex parte* и *ex officio*

1. Чланице ће обезбедити да истраге односно судски поступци за кривична дела из члана 35, 36, 37, 38 и 39 ове Конвенције не зависе у потпуности од извештаја односно пријаве коју је поднела жртва уколико је кривично дело у потпуности односно делом почињено на њеној територији, и да поступак може да се настави чак и ако жртва повуче своју изјаву односно пријаву.
2. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле, у складу са условима које прописује њихово национално законодавство, могућност за владине и невладине организације и саветнике у области насиља у породици, да помогну и/или дају подршку жртвама, на њихов захтев, током истраге и судског поступка у вези са кривичним делима из ове Конвенције.

Члан 56 – Мере заштите

1. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере заштите права и интереса жртава, укључујући њихове посебне потребе као сведока, у свим фазама истраге и судског поступка, посебно:
  - а. обезбеђујући им заштиту, као и заштиту за њихове породице и сведоке, од застрашивања, одмазде и поновљене виктимизације;
  - б. обезбеђујући обавештеност жртава, барем у случајевима када жртве и њихове породице могу бити у опасности, о бекству учиниоца односно привременом односно трајном пуштању на слободу;
  - в. обавештавајући жртве, под условима у складу са међународним правом, о њиховим правима и расположивим услугама, о исходу њихове жалбе, пријаве, о општем напретку истраге односно поступка и о њиховој улози у претходном, као и о исходу њиховог случаја;
  - г. омогућавајући жртвама, да у складу са процедуралним правилима међународног права, буду саслушане, пруже доказе и представе своје становиште, потребе и бриге, непосредно односно преко посредника, и да оне буду узете у разматрање;
  - д. обезбеђујући жртвама одговарајуће услуге подршке тако да њихова права и интереси буду прописно представљени и узети у обзир;
  - ђ. обезбеђујући усвајање мера за заштиту приватности и угледа жртве;
  - е. обезбеђујући да се где год је могуће избегне сусрет жртава и учинилаца у просторијама суда и органа унутрашњих послова;

- ж. обезбеђујући жртвама независне и стручне преводиоце када су жртве странке у поступку односно када износе доказе;
- з. омогућавајући жртвама да сведоче, у складу са правилима њиховог националног законодавства, у судници без присуства односно барем без присуства оптуженог, нарочито коришћењем одговарајућих комуникационих технологија, тамо где су доступне.
2. Дете жртва и дете сведок насиља над женама и насиља у породици треба да добије, према потреби, посебне мере заштите које су у најбољем интересу детета.

Члан 57 – Правна помоћ

Чланице ће обезбедити право на правни савет и бесплатну правну помоћ жртвама под условима које прописује њихово национално законодавство.

Члан 58 - Застарелост

Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да застаревање покретања судског поступка за кривична дела из члана 36, 37, 38 и 39 ове Конвенције, траје довољно дуго и сразмерно озбиљности кривичног дела које је у питању, како би се обезбедило довољно времена за ефикасно покретање поступка након што жртва достигне пунолетство.

Поглавље VII – Миграције и ази

Члан 59 – Боравишни статус

1. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да жртве чији боравишни статус зависи од супружника односно партнера у складу са њиховим националним законодавством, у случају раскида брака односно везе, и посебно тешких околности, на захтев добију независну дозволу боравка без обзира на дужину трајања брака односно везе. Услови који се односе на доделу и трајање независне дозволе боравка утврђују се националним законодавством.
2. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да жртве могу да добију обуставу поступка протеривања покренутог у вези боравишног статуса који зависи од супружника односно партнера у складу са националним законодавством, и омогућиле им да поднесу захтев за независну дозволу боравка.
3. Чланице ће издати дозволу боравка са могућношћу продужења жртвама у једној од две наредне ситуације, односно у обе:
  - а. када надлежни орган сматра да је њихов останак неопходан због њихове личне ситуације;
  - б. када надлежни орган сматра да је њихов останак неопходан у сврху њихове сарадње са надлежним органима у истрази односно кривичном поступку.
4. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да жртве принудног брака доведене у другу земљу у сврху венчања а које

су због тога изгубиле боравишни статус у земљи у којој иначе бораве, могу поново да остваре тај статус.

Члан 60 – Родно засновани захтеви за азил

1. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да родно засновано насиље над женама буде препознато као облик прогањања у оквиру значења члана 1, А (2), Конвенције из 1951. која се односи на статус избеглица, и као вид озбиљног угрожавања које захтева комплементарну/субсидијарну заштиту.
2. Чланице ће обезбедити родно осетљиво тумачење по сваком основу Конвенције, а у случајевима где се утврди да постоји страх од прогањања по једном или више ових основа, подносиоцима захтева биће одобрен избеглички статус у складу са примењивим надлежним инструментима.
3. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би развиле родно осетљиве процедуре пријема и услуге подршке за азиланте, као и родно осетљива упутства и процедуре за азил, које обухватају утврђивање избегличког статуса и захтевање међународне заштите.

Члан 61 – Забрана протеривања односно враћања

1. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере за поштовање принципа забране протеривања односно враћања (non-refoulement) у складу са постојећим обавезама према међународном праву.
2. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да жртве насиља над женама којима је потребна заштита, независно од њиховог боравишног статуса, не буду ни под којим условима враћене ни у једну земљу у којој би биле у ризику односно где би могле да буду подвргнуте мучењу односно нехуманом односно понижавајућем опхођењу односно кажњавању.

Поглавље VIII – Међународна сарадња

Члан 62 – Општи принципи

1. Чланице ће међусобно сарађивати, у складу са одредбама ове Конвенције, а кроз примену одговарајућих међународних и регионалних инструмената за сарадњу око грађанских и кривичних правних питања, као и договора постигнутих на основу јединствених односно реципрочних закона и националног законодавства, у што већој мери, у циљу:
  - а. спречавања, борбе против и кривичног гоњења свих видова насиља обухваћених овом Конвенцијом;
  - б. заштите и помоћи жртвама;
  - в. вршења истраге односно спровођења поступака који се односе на кривична дела из ове Конвенције;
  - г. спровођења одговарајућих грађанских и кривичних пресуда правосудних органа сваке од чланица, укључујући и мере заштите.

2. Чланице ће предузети неопходне законодавне односно друге мере како би обезбедиле да жртве кривичног дела из ове Конвенције почињеног на територији неке од чланица а која није територија њеног пребивалишта могу да поднесу жалбу пред надлежним органима своје државе пребивалишта.
3. Уколико чланица која даје узајамну правну помоћ у кривичним питањима, око испоручивања односно спровођења грађанске или кривичне пресуде друге чланице ове Конвенције која је условљена споразумом добије захтев за такву правну сарадњу од чланице са којом нема потписан такав споразум, може сматрати ову Конвенцију за правни основ узајамне правне помоћи у питањима кривичног права, испоручивања односно спровођења грађанских односно кривичних пресуда једне чланице у односу на кривична дела из ове Конвенције.
4. Чланице ће настојати да уврсте, према потреби, спречавање и борбу против насиља над женама и насиља у породици у програме развојне помоћи трећим државама, што обухвата и склапање билатералних и мултилатералних споразума са трећим земљама у погледу заштите жртава у складу са чланом 18, ставом 5.

Члан 63 – Мере које се односе на угрожене особе

Када једна чланица, на основу расположивих информација, има оправдану сумњу да је неко лице непосредно угрожено од било ког кривичног дела насиља наведеног у члану 36, 37, 38 и 39 ове Конвенције на територији друге чланице, чланица која има ове податке подстиче се да их без одлагања пренесе другој страни са циљем предузимања одговарајућих мера заштите. Тамо где је то примењиво, ови подаци обухватиће детаље о постојећим мерама заштите за угрожена лица.

Члан 64 - Информисање

1. Чланица од које су информације тражене има обавезу одмах да обавести чланицу која је информације тражила о свим околностима које онемогућавају спровођење тражене радње односно уколико постоји вероватноћа да је знатно успоре.
2. Чланица може, у оквиру граница националног законодавства, без претходног захтева, упутити другој чланици информације које је добила у оквиру своје истраге када сматра да одавање такве информације може да помогне другој страни у спречавању кривичних дела из ове Конвенције односно приликом покретања односно спровођења истрага односно поступака по питању таквих кривичних дела, односно која може да доведе до захтева за сарадњу са том чланицом у складу са овим поглављем.
3. Чланица која добије неку информацију у складу са ставом 2, проследиће такву информацију својим надлежним органима како би се повео поступак уколико се сматра прикладним, односно како би ова информација била узета у обзир у одговарајућим грађанским односно кривичним поступцима.

Члан 65 – Заштита података

Лични подаци се складиште и користе у складу са обавезама које чланице имају према Конвенцији о заштити појединаца у погледу аутоматске обраде личних података (ETS, бр. 108).

Поглавље IX – Механизам за праћење

Члан 66 – Експертска група за борбу против насиља над женама и насиља у породици

1. Експертска група за борбу против насиља над женама и насиља у породици (у даљем тексту GREVIO) праћиће примену ове Конвенције од стране чланица.
2. GREVIO чини најмање 10 а највише 15 чланова, водећи рачуна о родној и географској равнотежи, као и мултидисциплинарној стручности. Чланове ће изабрати Комитет чланица Конвенције, на основу номинација из редова држављана држава чланица ове Конвенције, на мандат од четири године, уз могућност да једном буду поново изабрани.
3. Први избор 10 чланова одржаће се у периоду од једне године након ступања на снагу ове Конвенције. Избор пет додатних чланова обавиће се након 25. ратификације односно приступа.
4. Одабир чланова GREVIO заснива се на следећим начелима:
  - а. чланови се бирају у складу са транспарентном процедуром из редова лица високог моралног интегритета, познатих по својој стручности у области људских права, родне равноправности, насиља над женама и насиља у породици, као и помоћи и заштите жртава, односно која су показала стручно искуство у областима обухваћеним овом Конвенцијом;
  - б. било која два члана GREVIO не могу бити држављани исте државе;
  - в. чланови треба да представљају главне правне системе;
  - г. чланови треба да представљају актере и органе у области насиља над женама и насиља у породици;
  - д. чланови представљају сами себе и независни су и непристрасни у вршењу својих функција и на располагању су за ефикасно извршавање својих дужности.
5. Изборну процедуру за чланове GREVIO одредиће Комитет министара Савета Европе након консултација са странама и њиховог једногласног одобрења, у року од шест месеци након ступања на снагу ове Конвенције.
6. GREVIO доноси сопствени правилник о раду.
7. Чланови GREVIO групе и други чланови делегација који обављају државне посете како је описано у члану 68, став 9 и 14, уживаће привилегије и имунитете из додатка ове Конвенције.

Члан 67 – Комитет чланица

1. Комитет чланица састоји се од представника чланица ове Конвенције.
2. Комитет чланица сазива генерални секретар Савета Европе. Први састанак комитета одржаће се у року од годину дана након ступања на снагу ове Конвенције ради избора

чланова GREVIO групе. Након тога ће се састајати на захтев једне трећине чланица, председника комитета чланица односно генералног секретара.

3. Комитет чланица доноси сопствени правилник о раду.

Члан 68 – Поступак

1. Чланице подносе генералном секретару Савета Европе, на основу упитника који GREVIO припреми, извештај о законодавним и другим мерама које одредбе ове Конвенције чине правноснажним.
2. GREVIO разматра поднет извештај у складу са ставом 1 са представницима дотичне чланице.
3. Након тога је поступак процене подељен у циклусе, чију дужину трајања одређује GREVIO. На почетку сваког циклуса GREVIO бира конкретне одредбе на којима ће заснивати поступак процене и шаље упитник.
4. GREVIO одређује одговарајућ начин за спровођење овог поступка праћења. Може да донесе посебан упитник за сваки циклус процене, који служи као основа за поступак процене примене ове Конвенције од стране чланица. Такав упитник упућује се свим чланицама. Чланице одговарају на овај упитник, као и на све друге захтеве за информације од GREVIO групе.
5. GREVIO може да добије информације о примени Конвенције од невладиних организација и цивилног друштва, као и од државних институција за заштиту људских права.
6. GREVIO ће дужну пажњу посветити постојећим информацијама од других регионалних и међународних инструмената и органа у областима обухваћеним овом Конвенцијом.
7. Приликом доношења упитника за сваки циклус процене, GREVIO ће дужну пажњу посветити прикупљању података и истраживању код чланица како је описано у члану 11 ове Конвенције.
8. GREVIO може да добије информације о примени Конвенције од комесара за људска права Савета Европе, парламентарне скупштине и надлежних специјализованих органа Савета Европе, као и из других међународних инструмената. Жалбе поднете овим органима и њихов исход такође је на располагању GREVIO групи.
9. GREVIO може да организује у сарадњи са државним органима и уз помоћ независних локалних експерата, посете државама, уколико добијене информације нису довољне, односно у случајевима који су описани у ставу 14. Током ових посета GREVIO ће добити помоћ стручњака у одређеним областима.
10. GREVIO припрема нацрт извештаја који садржи анализу примене одредаба на којој се ова процена заснива, као и предлоге у односу на то како чланица о којој се ради може да реши идентификоване проблеме. Нацрт извештаја се шаље на коментаре чланице која је у поступку процене. GREVIO ће узети у обзир коментаре чланице приликом усвајања извештаја.
11. На основу свих прикупљених информација и коментара чланица, GREVIO доноси свој извештај и закључке који се односе на мере које чланице предузимају у циљу примене

одредби ове Конвенције. Овај извештај и закључци се шаљу дотичној чланици и Комитету чланица. Извештај и закључци GREVIO групе објављују се након усвајања, заједно са накнадним коментарима дотичне чланице.

12. Не доводећи у питање поступак у ставу 1 до 8, Комитет чланица може да усвоји на основу извештаја и закључака GREVIO групе, препоруке које се односе на ту чланицу (а) у вези мера које треба предузети приликом спровођења закључака GREVIO групе, уколико је неопходно одређивањем датума за подношење информација о њиховом спровођењу, и (б) са циљем промовисања сарадње са том чланицом и правилне примене ове Конвенције.
13. Уколико добије поуздане информације које указују на проблеме које је потребно одмах решити како би се спречио или ограничио обим односно број озбиљних повреда Конвенције, GREVIO може да захтева хитну предају специјалног извештаја који се односи на мере предузете за спречавање озбиљног, масовног односно трајног обрасца насиља над женама.
14. Узимајући у обзир информације које је поднела дотична чланица, као и све друге поуздане информације које су јој на располагању, GREVIO може да наложи једном или више својих чланова да спроведе истрагу и хитно извести GREVIO. Када ситуација налаже и уз пристанак чланице, истрага може обухватати посету на територији чланице.
15. Након прегледа налаза истраге која се наводи у ставу 14, GREVIO ће предати налазе дотичној чланици и, према потреби, Комитету чланица и Комитету министара Савета Европе заједно са свим коментарима и препорукама.

Члан 69 – Опште препоруке

GREVIO може да усвоји, према потреби, опште препоруке о примени ове Конвенције.

Члан 70 – Учесће парламента у праћењу примене Конвенције

1. Национални парламенти чланица позвани су да учествују у праћењу предузетих мера у примени ове Конвенције.
2. Чланице подnose извештаје GREVIO групе својим националним парламентима.
3. Парламентарна скупштина Савета Европе позвана је да редовно прати примену ове Конвенције.

Поглавље X – Однос према другим међународним инструментима

Члан 71 – Однос према другим међународним инструментима

1. Ова Конвенција не утиче на обавезе које произилазе из других међународних инструмената којих су чланице ове Конвенције такође садашње односно будуће чланице, а које садрже одредбе о питањима којима се бави ова Конвенција.
2. Чланице ове Конвенције могу закључивати међусобне билатералне односно мултилатералне споразуме у вези са питањима које покрива ова Конвенција, а у сврху

допуне односно јачања њених одредаба односно лакше примене начела која су у њој садржана.

Поглавље XI – Измене и допуне Конвенције

Члан 72 – Измене и допуне

1. Сви предлози измена и допуна ове Конвенције од стране чланица биће пренети генералном секретару Савета Европе, а она односно он ће их проследити државама чланицама Савета Европе, свакој потписници, свакој чланици, Европској унији, свакој држави позваној да потпише ову Конвенцију у складу са одредбама у члану 75, као и свакој држави позваној да приступи овој Конвенцији у складу са одредбама у члану 76.
2. Комитет министара Савета Европе размотриће предложене измене и допуне и након консултације са чланицама ове Конвенције које нису чланице Савета Европе, може да прихвати измене и допуне са већинским гласом у складу са чланом 20.d Статута Савета Европе.
3. Текст сваке измене и допуне коју Комитет министара усвоји у складу са ставом 2 шаље се чланицама на усвајање.
4. Све измене и допуне усвојене у складу са ставом 2 ступају на снагу првог дана у месецу након истека периода од месец дана након што све чланице обавесте генералног секретара о прихватању измена и допуна.

Поглавље XII – Завршне одредбе

Члан 73 – Ефекти ове Конвенције

Одредбе ове Конвенције неће довести у питање одредбе националног законодавства и обавезујућих међународних инструмената који су већ на снази односно могу да ступе на снагу, који одређују односно би одредили повољнија права за лица у спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици.

Члан 74 – Решавање спорова

1. Чланице које учествују у неком спору који може да настане у вези са применом односно тумачењем одредби ове Конвенције прво ће покушати да разреше спор путем преговора, помирења, арбитраже односно неког другог метода мирног решавања спора око којег се сложе.
2. Комитет министара Савета Европе може да успостави процедуре за решавање спорова које чланице могу да користе у случају спора, уколико се о томе сложе.

Члан 75 – Потписивање и ступање на снагу

1. Ова Конвенција отворена је за потписивање државама чланицама Савета Европе, нечланицама које су учествовале у њеној изради и Европској унији.
2. Ова Конвенција подлеже ратификацији, прихватању односно одобравању. Инструменти ратификације, прихватања односно одобравања депонују се код генералног секретара Савета Европе.

3. Ова Конвенција ступа на снагу првог дана у месецу након истека периода од три месеца након дана када је 10 потписница, међу којима најмање осам чланица Савета Европе, изразило пристанак на обавезивање Конвенцијом у складу са одредбама из става 2.
4. Ова Конвенција ступа на снагу првог дана у месецу након истека периода од три месеца након датума депоновања инструмента којим је ратификује, прихвата односно одобрава свака држава која се наводи у ставу 1, односно Европска унија, која накнадно изрази свој пристанак на обавезивање Конвенцијом.

Члан 76 – Приступање Конвенцији

1. Након ступања на снагу ове Конвенције, Комитет министара Савета Европе може, након консултација са чланицама Конвенције и њиховог једногласног пристанка, позвати било коју државу која није чланица Савета Европе, и није учествовала у изради Конвенције, да приступи Конвенцији, већинском одлуком у складу са чланом 20.d Статута Савета Европе, анонимним гласањем представника чланица у Комитету министара.
2. Код сваке државе приступнице, Конвенција ће ступити на снагу првог дана месеца након истека периода од три месеца након датума депоновања инструмента за приступ код генералног секретара Савета Европе.

Члан 77 – Територијална примена

1. Свака држава Европске уније може, у време потписивања односно приликом депоновања свог инструмента ратификације, прихватања односно приступа, одредити територију односно територије на које ће се ова Конвенција односити.
2. Свака чланица може, неког каснијег датума, путем изјаве упућене генералном секретару Савета Европе, да прошири примену ове Конвенције на било коју другу територију одређену у изјави и за чије је међународне односе надлежна односно у чије име је опуномоћена да предузима мере. У погледу такве територије, Конвенција ће ступити на снагу првог дана у месецу након истека периода од три месеца након дана пријема такве изјаве од стране генералног секретара.
3. Свака изјава у складу са два претходна става може се, у погледу територије одређене у изјави, повући путем обавештења генералном секретару Савета Европе. Повлачење постаје важеће првог дана у месецу након истека периода од три месеца након дана пријема таквог обавештења од стране генералног секретара.

Члан 78 - Резерве

1. Никакве друге резерве не могу се ставити у погледу било које одредбе ове Конвенције осим као што је наведено у ставу 2 и 3.
2. Свака држава Европске уније може, приликом потписивања односно депоновања свог инструмента за ратификацију, прихватање, одобрење односно приступ, изјавом генералном секретару Савета Европе, да се позове на своје право да примењује односно не примењује само у одређеним случајевима односно под одређеним условима одредбе из:

- члана 30, става 2;

- члана 44, става 1.д, 3 и 4;
  - члана 55, става 1 у погледу члана 35 по питању лакших кривичних дела;
  - члана 58 у погледу чланова 37, 38 и 39;
  - члана 59.
3. Свака држава Европске Уније може, приликом потписивања односно депоновања свог инструмента за ратификацију, прихватање, одобрење односно приступ, изјавом упућеном генералном секретару Савета Европе, да се позове на своје право да обезбеди некривичне санкције, уместо кривичних санкција за понашање како се наводи у члановима 33 и 34.
  4. Свака чланица може у потпуности односно делимично да повуче резерве путем изјаве генералном секретару Савета Европе. Оваква изјава постаје пуноважна од датума пријема од стране генералног секретара.

Члан 79 – Важност и ревизија резерви

1. Резерве описане у члану 78, ставу 2 и 3, важе пет година од дана ступања на снагу ове Конвенције за сваку чланицу. Међутим, ове резерве могу да се обнове на исту дужину трајања.
2. Осамнаест месеци пре дана истека резерве, генерални секретар Савета Европе шаље обавештење о истеку чланици. Не касније од три месеца пре истека, чланица обавештава генералног секретара о продужетку, измени односно повлачењу резерве. У случају недостатка обавештења од чланице, генерални секретар ће обавестити чланицу да сматра да је резерва аутоматски продужена на период од шест месеци. Уколико чланица не обавести генералног секретара о својој намери да продужи односно измени своју резерву пре истека тог времена, долази до укидања резерве.
3. Уколико чланица стави резерву у складу са чланом 78, ставом 2 и 3, у обавези је да поднесе, пре него што је обнови односно на захтев, објашњење GREVIO групи, о оправданом основу за њено продужење.

Члан 80 – Отказивање

1. Свака чланица може у сваком тренутку отказати ову Конвенцију путем обавештења генералном секретару Савета Европе.
2. Такво отказивање ступа на снагу првог дана у месецу након истека периода од три месеца након дана пријема обавештења од стране генералног секретара.

Члан 81 – Обавештење

Генерални секретар Савета Европе о обавештава државе чланице Савета Европе, државе нечланице које су учествовале у изради Конвенције, све потписнице, све чланице, Европску унију и све државе позване да приступе Конвенцији о следећем:

- а. сваком потписивању;
- б. депоновању сваког инструмента за ратификацију, прихватање, одобрење односно приступање;

- в. сваком датуму ступања на снагу ове Конвенције у складу са члановима 75 и 76;
- г. свакој измени и допуни усвојеној у складу са чланом 72 као и датуму када таква измена односно допуна ступа на снагу;
- д. свакој резерви и повлачењу резерви стављених у складу са чланом 78;
- ђ. сваком отказивању у складу са одредбама члана 80;
- е. сваком другом чину, обавештењу односно комуникацији која се односи на ову Конвенцију.

Као потврду тога доле потписани, овлашћени за потпис, потписали су ову Конвенцију.

У Истанбулу, 11 Маја 2011, на енглеском и француском језику, оба текста једнаке важности, у једном примерку који се депонује у архиву Савета Европе. Генерални секретар Савета Европе шаље оверене копије свакој држави чланици Савета Европе, државама нечланицама које су учествовале у изради Конвенције, Европској унији и свакој држави која је позвана да приступи овој Конвенцији.

Додатак – Привилегије и имунитети (члан 66)

1. Овај додатак односи се на чланове GREVIO групе поменуте у члану 66 Конвенције, као и на друге чланове делегација у државним посетама. У сврху овог додатка, синтагма „други чланови делегација у државним посетама“ обухвата независне националне експерте и стручњаке који се наводе у члану 68, став 9 ове Конвенције, запослене у Савету Европе и преводиоце које ангажује Савет Европе у пратњи GREVIO током државних посета.
2. Чланови GREVIO групе и други чланови делегација у државним посетама, приликом обављања функција које се односе на припрему и спровођење државних посета, који путују у вези са тим функцијама, уживају следеће привилегије и имунитете:
  - a. имунитет од личног хапшења односно притвора као и од одузимања личног пртљага, као и имунитет од сваког судског поступка у погледу речи које изговоре односно напишу, и свих аката које учине у службеном својству;
  - b. изузеће од свих ограничења њихове слободе кретања на изласку и уласку у своју земљу боравка, као и при уласку и изласку из земље у којој обављају своју функцију, као и од регистрације као странаца у земљи коју посећују односно кроз коју пролазе обављајући своју функцију.
3. У току путовања ради обављања својих функција, члановима GREVIO групе и другим члановима делегације у државној посети ће, по питањима царинске и девизне контроле, бити додељене исте олакшице као и оне које се додељују представницима страних државних делегација на привременој службеној дужности.
4. Документа која се односе на процену примене Конвенције у поседу чланова GREVIO групе и других чланова делегације у државној посети уживају неповредивост уколико се односе на активност GREVIO групе. Званична преписка GREVIO групе односно званична комуникација чланова GREVIO и других чланова делегације у државној посети не подлежу задржавању односно цензури.
5. Да би чланови GREVIO и други чланови делегације у државној посети имали потпуну слободу говора и потпуну независност у обављању својих дужности, имунитет од судског поступка у односу на изговорене односно писане речи и сва дела која учине обављајући своје дужности и остаће на снази, чак и када лица о којима се ради нису ангажована у обављању таквих дужности.
6. Привилегије и имунитет додељују се лицима поменутим у ставу 1 овог додатка у циљу очувања независности при обављању функција у интересу GREVIO групе, а не у њихову личну корист. Генерални секретар Савета Европе укинуће имунитет лицима из става 1 овог додатка у сваком случају у којем, по његовом односно њеном мишљењу, имунитет омета извршење правде и тамо где његово укидање не доводи у питање интересе GREVIO групе.